

El narrador Ferran Ramon-Cortés ens parla de rumors. SP

Una epidèmia de rumors al Carib

Narrativa

Virus

Ferran Ramon-Cortés
La Magrana, Barcelona, 2007

Anna Tomàs

Està angoixat per una suposada reducció de plantilla? Sospita que hi ha empleats que reben favors especials? Està convençut que li amaguen informació essencial? Cada dia corren de boca en boca notícies catastròfiques sobre el futur de l'empresa? Si la resposta a aquestes preguntes és afirmativa, no hi ha dubte que l'organització en la qual treballa està patint una epidèmia de rumors.

Ferran Ramon-Cortés (Barcelona, 1962), llicenciat en ciències econòmiques i empresarials i director general de Tiempo/BBDO, s'ha dedicat en els darrers anys a l'estudi de la comunicació personal. Autor de *L'illa dels 5 fars* i *El quadern de bitàcola*, títols en què exposa les claus per a una comunicació clara i efectiva, exempta de males interpretacions, ens proposa ara una altra faula similar que també inclou una paràbola final: vuit actuacions que poden servir com a vacuna per immunitzar els entorns laborals i personals d'informacions tendencioses i malentesos. Són accions

senzilles, però altament beneficoses, com ara sempre ser íntegres i transparents, conèixer els canals de comunicació existents i la gent que ens envolta, tenir valor... No és, doncs, una qüestió de forma, sinó de fons. Només creant un clima de confiança entre la gent es produirà un intercanvi natural d'informació. El remei de Ramon-Cortés, té, a més, una característica peculiar: probablement es l'única vacuna existent que s'ha d'administrar cada dia, sense excepció.

Lluny de ser una simple novel·leta amb consells pràctics, *Virus* compta amb un plantejament summament original. L'autor du a terme una curiosa associació d'idees. La descripció dels esdeveniments que tenen lloc en un complex hotelier d'una illa caribenya en la qual s'ha desfermat una estranya epidèmia, serveix al protagonista del llibre per ajudar un amic a entendre què està passant a la seva empresa, on dues persones ja han presentat la dimissió al·legant un ambient de treball irrespirable. Junts descobriran, igual que fan els metges al Carib, qui és el portador del virus i com eradicar-lo. Fresc i amè, és un relat de lectura obligatòria per tots aquells que viuen negats en els rumors que s'incuben als passadissos.

La llarga agonia del peix volador

Narrativa

Llums a la costa

Jaume Benavente
Premi Ciutat de Tarragona de novel·la Pin i Soler
Columna, Barcelona, 2007
Joan Josep Isern

De nit a la mar els llums dels pobles costaners poden ser una referència orientadora o bé el reflex de mons inabastables. Tot dependrà de si el navegant que les contempla busca recer o fuig cap a indrets ignorats. Cap a una illa, per exemple.

La metàfora a què dona peu el títol de la darrera novel·la de Jaume Benavente (Barcelona, 1958), guanyadora del premi tarragoní Pin i Soler (un dels certàmens d'evolució més interessants en els darrers temps a casa nostra), permet parlar de personatges que viatgen i que fugen. Ja sigui en l'espai geogràfic dels mapes o cap a l'interior d'ells mateixos. I permet també parlar d'illes.

Libres anteriors de Jaume Benavente ja havien posat en circulació personatges a la recerca del seu *finis terrae* particular. Sovint explorant el món de les illes de Cap Verd o de Madeira, tot i que els escenaris són diversos. En les seves primeres històries, per exemple, era el delta de l'Ebre; fa quatre anys, a *Nocturn de Portbou*, la fugida era al poble fronterer que de cop i volta es veu desproveït dels seus atributs.

Vull dir amb tot això que a mi em sembla que al llarg

de bona part de l'obra de Jaume Benavente hi ha una línia temàtica contínua que va desenvolupant amb més o menys encert, amb més o menys ambició. I crec que amb aquests *Llums a la costa* d'ara som davant del seu llibre més reeixit.

La història ens descriu la fugida a Lisboa de Cèlia Vidal, una escriptora i traductora barcelonina de 45 anys en plena crisi existencial, i el seu encontre casual amb Eusebio Sena, un home vell amb un passat de professor de llatí i de grec a l'illa de Madeira i una fosca història de represaliat pel règim dictatorial portuguès als anys 50 i 60.

El ventall de personatges es complementa amb la figura de la jove Muma, originària de l'illa capverdiana

de Fogo, que amb la seva llibertat espontània i salvatge fa el just contrapunt a l'univers conflictiu de la protagonista.

En el prelude, Benavente ens explica com un infant agafa un peix volador agonitzant que ha saltat al port i li diu una paraula secreta abans de tornar-lo al mar. Cèlia Vidal, la protagonista, és com aquest peix volador a la recerca d'algú que li passi el mot clau que desllorigarà tots els seus jeroglífics interiors. *Llums a la costa* és un itinerari a la recerca d'aquest mot lluminós que en un instant és capaç de donar sentit a l'existència.

És un itinerari que recomano de seguir perquè estic segur que no defraudarà el lector.

Jaume Benavente, guanyador del Pin i Soler. CRISTINA CALDERER

El poeta Juli Capilla. SP

Ni covards, ni salvatges

Poesia

Llibres dels exilis

Juli Capilla
Moll, Palma, 2007

D. Sam Abrams

Després d'anys de circular en el món literari com a crític, periodista i filòleg, Juli Capilla ha sortit per primer cop a la palestra de la creació amb la publicació gairebé simultània de dues obres: una novel·la, *L'home de Melbourne*, i un poemari, *Llibre dels exilis*. Dues obres complementàries perquè van en sentits oposats i així abraçen tot el camp de la literatura. La novel·la es llança amb èxit cap a la renovació del gènere, mentre el poemari, amb molt d'encert, es marca l'objectiu de recuperar el poema llarg i la poesia política.

Llibre dels exilis és un llibre d'una gran ambició intel·lectual i d'una gran força expressiva i emotiva. Pel que fa a l'ambició intel·lectual, en una vintena de poemes entrelaçats per formar-ne un de sol, Capilla ressegueix hàbilment la realitat històrica i actual del País Valencià. El retrat que fa el poeta del seu país és un retrat sintètic, matísat, sincer, intel·ligent i englobador. A més, Capilla manipula els seus materials a la perfecció, evitant els paranys de la poesia política que són el partidisme, la falta de superació del sentit de culpabilitat i la barreja de proporcions inadequades de l'esfera pública i personal.

Respecte a la força expressiva i emotiva, Capilla trenca amb les normes clàssiques i sàviament s'acull als versicles de vers lliure a la manera de Whitman per canalitzar millor el seu cant tumultuós, contradictori i desesperat a la pàtria. *Llibre dels exilis* és un prodigi a l'hora de sostenir un equilibri insuperable entre un to èpic elevat, exaltat i dramàtic, i una implacable actitud crítica, irònica i desmitificadora.

Llibre dels exilis ens convida a pensar, a sentir, a ser independents, i a reaccionar; i tot bo i reconeixent les dificultats i les terboleses que significa ser català en aquests moments de la història del món.

L'emergència de la memòria

Assaig

Els usos del passat Història, memòria, política

Enzo Traverso
Traducció de Gustau Muñoz
Publicacions de la Universitat de València, València, 2006

Xavier Filella

Les relacions entre memòria i història són l'eix que vertebrava la reflexió que l'italià Enzo Traverso, professor de ci-

ència política a la Universitat de Picardia Jules Verne i especialista en història de la cultura, presenta a *Els usos del passat*. L'obra està estructurada en cinc capítols que permeten una lectura independent, encara que en tots cinc casos s'examina, des de diferents àmbits que abasten des de la Shoah al revisionisme, la recent emergència de la memòria com a nou camp d'operacions en l'escriptura del passat.

La memòria, explica l'assagista, es nodreix de l'ex-

periència viscuda i, a diferència de la història, és eminentment emotiva i subjectiva. Per la seva banda, la història, encara que neix de la memòria, per existir com a camp de saber ha d'alliberar-se'n, no pas rebutjant-la, però sí mantenint-la a una prudent distància que li permeti la reflexió i l'anàlisi.

Certament, admet el professor Traverso, la contaminació de la historiografia per la memòria s'ha revelat extremament fecunda, en donar veu i convertir en

subjectes de la història aquells a qui fins ara, des dels obrers i les dones als vençuts en totes les guerres, tan sols s'havia reconegut un paper subalter.

A hores d'ara, assenyala l'assagista, l'emergència de la memòria és una realitat. Ja no hi ha por de l'oblit. Xile i l'Argentina recorden amb decidida insistència els crims de les seves dictadures i la mateixa Espanya comença a superar el silenci de la Transició. Del que cal estar alerta, explica finalment Traverso, és dels mals

usos de la memòria. Per començar, de la tendència a esdevenir una fórmula retòrica i conformista que l'autor entreveu en les commemoracions de l'Holocaust o en el "narcisisme commemoratiu" de les víctimes de l'11-S. Però, per sobre de tot, Traverso ens adverteix del perill que la memòria acabi reclosa als museus i que se'n neutralitzi el potencial crític o, encara pitjor, que se'n acabi fent un ús apologetic i esdevingui una mena de religió civil de les societats contemporànies.